

ПРОТОКОЛ

зустрічі розробників ОПП Середня освіта (Географія) ОР “Магістр”
з стейкхолдерами

на тему: Оновлення ОПП Середня освіта (Географія) ОР “Магістр” предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), 2023 р.

21 березня 2023 р.

м. Львів

Головуючий: Гарант ОПП, проф. Дністрянський М.С.

Секретар: доц. Тиханович Є.Є.

Присутні: члени групи розробників ОПП — проф. Мирослав Дністрянський (Гарант ОПП), проф. Микола Назарук (онлайн), доц. Христина Калагурка, доц. Марія Лаврук, доц. Євген Тиханович, доц. Ольга Мамчур (онлайн), вчитель географії Наталія Титар (онлайн), здобувач освіти Юлія Якуц (онлайн).

Запрошені: зовнішні стейкхолдери — д.г.н., доц. Іван Костащук (онлайн), доц. Ярослав Мариняк (онлайн), старший викладач Мирослав Зінкевич, начальник відділу професійної освіти Богдан Іванусь (онлайн), директор Львівської гімназії “Престиж” Христина Живко-Герман (онлайн).

Тип зустрічі: змішаний формат.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Обговорення структури та змісту, напрацювання пропозицій оновлення освітніх компонентів (навчальних дисциплін) освітньо-професійної програми “Середня освіта (Географія)” другого (магістерського) рівня вищої освіти предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія).

СЛУХАЛИ:

§1. Обговорення структури та змісту, напрацювання пропозицій оновлення освітніх компонентів (навчальних дисциплін) освітньо-професійної програми “Середня освіта (Географія)” другого (магістерського) рівня вищої освіти предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія).

ВИСТУПИЛИ:

Проф. Мирослав Дністрянський: Проінформував присутніх про оприлюднення на сайті Міністерства освіти і науки України проєкту стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти; ознайомив з відмінностями між проєктом 2017 р. і 2023 р.; означив нові програмні результати навчання прописані у проєкті стандарту, які потребують оновлення освітніх компонентів та перехід до широкого вибору вибіркових навчальних дисциплін, й відмови від вибору за блоками вибіркових дисциплін, як це було в ОПП 2022 р.

ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ОБГОВОРЕНІ:

Д.г.н., доц. Іван Костащук: Наголосив, що оприлюднений для громадського обговорення проєкт стандарту 2023 р. пропонує присвоєння здобувачам освіти розлогої й ємної кваліфікації, а власне: “Магістр освіти. Вчитель географії. Викладач закладу фахової передвищої освіти. Викладач закладу вищої освіти”. Підготувати фахівця такої обширної кваліфікації за 1 рік і 4 місяці не можливо, оскільки потрібно враховувати — що це різні методики навчання, різні рівні заглиблення в теорію й методологію географічної науки.

Виклики перехресного вступу - на предметну спеціальність вступають здобувачі освіти, які не слухали курсів педагогічно-психологічного блоку на освітньому рівні бакалавр.

Проф. Микола Назарук: Підтримую думку колег, широка кваліфікація не дає змогу підготувати за 1 рік і 4 місяці гідного професіонала для середньої освіти. Оскільки проєкт є на рівні громадського обговорення і остаточно не затверджений, пропонуємо обмежити кваліфікацію у трактуванні “Магістр освіти. Вчитель географії. Викладач закладу фахової передвищої освіти”. У фаховій передвищій освіті виконується підготовка здобувачів освіти за програмами старшої школи, у закладах вищої освіти — методика викладання і обсяг навчального матеріалу за предметною спеціальністю географія набагато більший і обширний.

Директор Львівської гімназії “Престиж” Христина Живко-Герман: Головний акцент у підготовці здобувача освіти на освітньому рівні магістр за предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія), доцільно робити на майбутнє працевлаштування випускників у закладах середньої освіти і частково фахової передвищої освіти. Тому акцент в оновленій освітній програмі необхідно робити на освітні компоненти, які дадуть змогу підготувати молодого спеціаліста до праці в умовах нової української школи, які розкриють багатоманіття географічної науки, ознайомлять з методикою науково-педагогічного пошуку, яка є зараз обов’язковою в контексті НУШ. Наприклад, розширити обсяг аудиторних годин на навчальну дисципліну “Педагогічна майстерність”, підсилити її значимість в структурі освітньої програми, запровадивши з неї екзамен; розширити перелік вибіркових освітніх компонентів у розрізі НУШ — проєктна діяльність у школі, кліматичні зміни, співпраця з громадами, STEM-освіта, інформаційні технології в географічній освіті тощо.

Доц. Христина Калагурка: Підготовка освітянина потребує ґрунтовного прослуховування дисциплін педагогічного блоку, це й освітній менеджмент і актуальні проблеми педагогіки і засади НУШ, інформаційні технології в освіті тощо. Важливим освітнім компонентом є педагогічна майстерність, яка, як навчальна, дисципліна прослуховується після виробничої практики, яку доцільно замінити на педагогічну. У перспективі це дасть змогу магістрам по-новому оцінити набутий на практиці педагогічний досвід, поділитися здобутками, проаналізувати результати науково-педагогічного дослідження. Кваліфікація “Викладач закладу фахової передвищої освіти” потребує впровадження в освітній процес і розділу педагогічної практики, який проходитиме на базі закладів фахової передвищої освіти.

Здобувач освіти Юлія Якуц: “Педагогічна майстерність” важливий компонент, він нам, як магістрантам, що уже пройшли виробничу практику, виконали наукове педагогічно-дослідне завдання дає змогу оцінити готовність до проходження педагогічної практики у закладах середньої освіти. Виокремити більше годин на “Педагогічну майстерність” — це допомога магістрам до праці в школі.

Начальник відділу професійної освіти Богдан Іванусь: Географія та історія є тими освітніми стовпами, які формують україноцентричні, державницькі позиції сучасної молоді. Важливість єдності в навчальному процесі географії та історії, їх широке представлення у школі пропагували світочі української науки — Михайло Грушевський, як історик, і Степан Рудницький, як географ. Підготовка вчителя географії вимагає посилення географо-історичної складової в освітньо-професійній програмі підготовки вчителя географії. Із врахуванням реалій воєнного стану і викликів російсько-української війни, доцільно розширити перелік вибіркових освітніх компонентів націлених на формування безпекових і національно-патріотичних засад, як то Постаті української географії/землезнання, Історія географічної науки і освіти, географічне краєзнавство у середній освіті/школі.

Якщо проєкт стандарту передбачає присвоєння здобувача освіти кваліфікації “Викладач закладу фахової передвищої освіти” необхідно впровадити педагогічну практику, яка буде проходити на базі закладів фахової передвищої освіти. Практику можна іменувати

як педагогічно-стажувальна, на відміну від педагогічної, яку доцільно проводити на базі закладів середньої освіти.

Старший викладач Мирослав Зінкевич: Географічний факультет має давні традиції підготовки вчителів географії. Зараз пропонується студентоцентричний підхід до навчання у вищій школі. Впровадження нового стандарту передбачає відмову від блоків “Географія України”, “Економічна і соціальна географія”, “Фізична географія”. Доцільно уточнити назву освітніх компонентів, що мають широке, глобальне змістове охоплення, у напрямку поглиблення україноцентричних позицій — Геополітичні проблеми України, Топоніміка України у середній школі тощо.

Доц. Євген Тиханович: Наголосив на важливості використання геоінформаційних технологій, які є у відкритому доступі, для проведення досліджень тектоніко-геологічного напрямку, сейсмічності, вулканізму та ін., які викладаються та виносяться на позашкільні теми розгляду у середній школі. Означив, що впровадження STEM-освіти, а у розрізі географії, це підготовка здобувачів середньої освіти до навчально-наукового дослідження клімату (температурні показники, вологість, напрям та швидкість вітру та ін.), материкових та океанічних територій можливе з використанням різних сервісів, які є у відкритому доступі. Освітній компонент “Інформаційні технології на заняттях з географії”, який формує ці навички є важливим для вчителя географії. Годиться впровадити у блок вибіркового дисциплінарного компоненти, які ознайомлять учня з проблемами глобальних і регіональних кліматичних змін, гідрологічних особливостей території проживання, антропоєкологічних змін природних комплексів тощо.

Доц. Ярослав Мариняк: Навчання на ОР “Магістр” завершується виконанням кваліфікаційної (магістерської) роботи, слід щоб їй передувала магістерська семінар, де здобувачі освіти зможуть напрацювати теоретико-методичні засади виконання роботи. Не забуваємо, що географія в школі, це не лише описові методи, але й карти, атласи, географічні задачі. Ці складові також треба внести у навчальний план підготовки майбутнього вчителя. Якщо це важко здійснити у блоці нормативних складових, бо час навчання обмежений, то тоді їх ввести у вибіркового блоку: Математичні і статистичні методи у географії/географічній освіті/шкільній географії, Географічні карти і атласи в школі/шкільній освіті. Посилити педагогічну складову в окремих вибіркового компонентах: Геоматика в шкільній освіті, Географічна термінологія в школі/шкільній освіті. Через війну, зруйновано багато об’єктів природної і культурної спадщини України, тому доцільно запровадити вибіркового курсу, який розкриває ці проблеми на глобальному, регіональному і місцевому (локальному) рівнях.

Вчитель географії Наталія Титар: Підтримую ідею доц. Ярослава Мариняка про впровадження вибіркового курсів, які зможуть познайомити здобувачів освіти з математичними і статистичними методами і можливістю їх застосування в курсі географії середньої школи. Щодо культурної спадщини, то учні зараз багато віртуально подорожують і для майбутнього вчителя важливо знати про основні природні і культурні пам’ятки світового значення. Бажано також збільшити обсяг практики, яка проходитиме на базі закладів середньої освіти. Це дасть змогу підготуватися до майбутньої професії, зануритися у неї, отримати професійні навички.

Доц. Марія Лаврук: Добре, що колеги підтримують й пропонує ідею педагогізації освітньо-професійної програми. Нам необхідно зберегти баланс між географічною освітою і наукою через включення тем з географії в “Освітній менеджмент в географії”, “Методику науково-педагогічних досліджень” і збільшити обсяг педагогічних дисциплін (“Педагогічна майстерність”), запровадити педагогічну освітню компоненту, яка буде розкривати сучасні тенденції розвитку освітнього процесу у школі.

Доц. Ольга Мамчур: При підготовці магістра за предметною спеціальністю Середня освіта (Географія), необхідно дотриматися балансу у рамках географічних дисциплін. Якщо нормативна складова націлена на формування загальних, фахових і професійних компетентностей, то вибіркового має містити дисципліни циклу природничої і суспільної

географії: глобальні проблеми людства, топоніміка України, проблеми сталого розвитку, медична/культурна географія, геоekonomіка/геополітика/ геостратегія тощо.

Д.г.н., доц. Іван Костащук: У контексті пропозицій озвучених у процесі зустрічі, пропоную уточнити назву обов'язкового педагогічного освітнього компонента за рахунок розширення змістового охоплення: з "Сучасні проблеми навчання географії України у школі" до "Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі". У блоці вибіркового навчальних дисциплін доцільно запровадити курс геоурбаністичного спрямування та уточнити назву існуючих, наприклад, "Геополітичні проблеми України", "Сучасна/ Новітня/ Постмодерна географічна освіта і наука" тощо.

УХВАЛИЛИ:

Затвердити зміни й оновлення у рамках ОПП "Середня освіта (Географія)" другого (магістерського) рівня вищої освіти:

Цикл загальної підготовки:

- "Методика науково-педагогічних досліджень": зменшено обсяг ОК з 5 до 3 кредитів;
- "Освітній менеджмент в географії": зменшено обсяг ОК з 5 до 3 кредитів ;
- "Міждисциплінарний підхід у навчанні географії в школі": зменшено обсяг ОК з 5 до 3 кредитів;
- "Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі": запроваджений новий ОК (4 кредити);
- "Педагогічна майстерність": зменшено обсяг ОК з 4 кредитів до 3 кредитів, змінено форму підсумкового контролю з ОК — з заліку на іспит.

Цикл професійної і практичної підготовки:

- "Інформаційні технології на заняттях з географії": зменшено обсяг ОК з 4 до 3 кредитів, викладання перенесено з 2 у 1 семестр;
- "Інновації в географічній освіті" (англ. мовою): запропорновано внутрішнє переструктурування годин аудиторних і самостійної роботи.
- "Сучасні проблеми навчання географії України у школі": уточнено назву - було "Сучасні проблеми навчання географії України у вищій і середній школі", зменшено обсяг - з 5 до 4 кредитів, перенесено з 3 у 2 семестр, змінено підсумкову форму контролю з заліку на екзамен.
- "Географічна термінологія в шкільній освіті": уточнено назву - було "Наукова термінологія в географічній освіті", обсяг скорочено з 5 до 3 кредитів;
- "Позакласна робота вчителя географії": уточнено назву - було "Позакласна робота з географії", скорочено обсяг з 5 до 3 кредитів.
- "Магістерський семінар": запроваджено новий ОК обсягом 3 кредити, залік у 3 семестрі.
- "Практика: Навчально-педагогічна": ОК внесено на заміну "Практика: Виробнича (організаційно-краєзнавча)", збільшено обсяг - з 6 до 12 кредитів.
- "Практика: Педагогічно-стажувальна": уточнено назву — було "Практика: Педагогічна". Форма звітності та семестр проведення практики залишено без змін.

Вибіркові навчальні дисципліни:

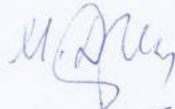
В ОПП 2023 р. відмовилися від блоків вибіркового навчання дисциплін циклів професійної і практичної підготовки, як це було в ОПП 2022 р. (блоки вибіркового навчання дисциплін: "Фізична географія", "Економічна і соціальна географія", "Географія України").

перелік вибіркового навчання освітніх компонентів ОПП 2023р. Уточнено назву освітніх компонентів: "Сучасна географічна освіта і наука" (було: "Проблеми географії освіти і науки"), "Геополітичні проблеми України" (було: "Суспільно-географічна глобалістика"), "Геомастика в шкільній освіті" (було "ГІС і ДЗЗ для середньої освіти"), "Топоніміка України для середньої школи" (було "Топоніміка України для середньої і вищої школи"), "Проблеми навчання природничої географії у школі" (було: "Методика викладання фізичної географії"), "Медична географія України для середньої школи" (було: "Медична географія України та безпека освітнього середовища"), "Актуальні проблеми суспільної географії у школі" (було:

“Актуальні проблеми суспільної географії та їх розкриття в освіті”), “Питання сталого розвитку в освіті” (було: “Питання сталого розвитку і зміни клімату у шкільній програмі”), “Екскурсійна діяльність і музейна справа в шкільній освіті” (було: “Екскурсійна діяльність і музейна справа в освіті”), “Географічне краєзнавство у школі” (було: “Географічне краєзнавство у середній і вищій школі”),

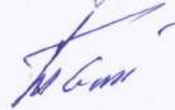
Запроваджено нові освітні компоненти у блоці вибіркового навчальних дисциплін: “Географічні карти й атласи у шкільній освіті”, “Постаті українського землезнання”, “Сучасні концепції географії людини”, “Математико-статистичний метод у шкільній географії”, “Геоурбаністика у шкільній освіті”, “Природнича спадщина ЮНЕСКО”, “Проектна діяльність в шкільній географії”, “Геоісторична компонента в шкільній освіті”, “Проблеми зміни клімату”, “Постаті українського землезнання”.

Головуючий

Мирослав Дністрянський

Секретар

Євген Тиханович